

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Järvenpään kaupungintalon purkamisesta

Järvenpään rakennusvalvonta pyytää Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa Järvenpään kaupungintalon purkamisesta. Museo on tutustunut asiaan, ja antaa seuraavan lausunnon.

Kaupungintalossa ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi kesällä 2019 käytöstä poistettu rakennus on tarkoitus purkaa korkeiden korjauskustannusten sekä -toimenpiteiden suuren epäonnistumisriskin vuoksi.

Lausuntopyynnön mukana on rakennushistoriallinen selvitys kohteesta sekä asbesti- ja haitta-ainekartoitus.

Voimassa olevassa, vuonna 2010 laaditussa asemakaavassa kaupungintalon tontilla on merkintä YH-2/s-2, sisältönään ”Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Rakennuksissa tehtävien korjaus-, muutos-, tai laajennustöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Uusien rakennusten tulee sopeutua korkeuden, muodon, julkisivujen jäsentelyn, materiaalien ja värityksen puolesta alueen yleisilmeeseen ja ympäröiviin rakennuksiin”. Kaupungintalolla ei ole kaavassa yksittäistä suojelumerkintää, mutta tontilla oleva sitova rakennusala viittaa rakennuksen säilyttämiseen.

Järvenpään kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa 2017 kaupungintalo on osoitettu toimenpide- luokkaan 3 (suojelutarve selvitetään tarkemman suunnittelun yhteydessä). Arvotuskriteereitä ovat alkuperäisyys ja ympäristöarvot. Rakennus on olennainen osa Järvenpää-aukiota kirjaston ja Järvenpää-talon kanssa.

Kohteen arvoja on täsmennetty kohteesta asianmukaisesti laaditussa rakennushistoriaselvityksessä. Selvityksessä todetaan Järvenpään kaupungin virastotalon rakentamisen liittyvän Järvenpään kauppalan voimakkaaseen kasvuun ja kaupungiksi muuttumiseen vuonna 1967. Arkkitehti Jorma Pankakosken suunnittelema ja vuonna 1976 valmistunut virastotalo oli kaupungin ensimmäinen moderni hallintorakennus. Kohteen arkkitehtuuri edustaa 1970-luvun teknis-toiminnallista rationaalisuutta, joka otti ihanteensa tuotantolaitosten pragmaattisesta muotokielestä. Rakennus on sekä lähtökohdiltaan että toteutukseltaan varsin tyyppillinen esimerkki aikansa virastotaloista.

Rakennushistoriaselvitys tuo ansiokkaasti esiin kokonaisuuden ristiriitaiset arvot; yhtäältä julkishallinnon arkkitehtuurin kytkeytymisen hyvinvointivaltioon, ja tästä kumpuavan rationalismin, joka korosti rakennusteollisuuden ja tilojen toiminnallisuuden optimointia ja muunneltavuutta. Toi-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinumero	Y-tunnus
PL 17401					0201256-6
00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginmuseo@hel.fi	http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/				

saalta piittaamattomuuden ympäröivistä puurakennuksista rakentamisaikakaudellaan. Selvitys päätyykin toteamaan, että kokonaisuus kuvaa vastaansanomattomasti toisiaan seuraavien suunnitteluideologioiden hetkellisyyttä.

Vastaansanomattomasti tätä toisiaan seuraavien suunnitteluideologioiden hetkellisyyttä korostaa myös Järvenpään kaupunki purkusuunnitelmallaan.

Asbesti- ja haitta-ainekartoituksessa todetaan rakennuksessa olevan asbestia rakentamisajankohtaan nähden tavanomainen määrä, eikä kartoitus kokonaisuudessa tuo mitään erityisempää esiin haitta-aineiden näkökulmasta. Lausuntopyynnössä viitattuihin korkeisiin korjauskustannuksiin sekä korjaustoimenpiteiden suureen epäonnistumisriskiin kartoitus ei anna lisävalaistusta.

Vaikka rakennuksen arkkitehtuuria voikin luonnehtia tyypilliseksi, on rakennuksella ilmeisiä kaupunki- ja paikallishistoriallisia sekä kaupunkikuvallisia arvoja. Rakennus on keskeinen osa arkkitehtuurikilpailun myötä toteutettua Järvenpää-aukiota, toimien aukion rajaajana ja terassoidun aukiotilan kohokohtana. Yhdessä Järvenpää-talon ja kaupunginkirjaston kanssa se muodostaa tasapainoisen julkisten rakennusten kokonaisuuden, jota yhdistäviä piirteitä ovat mm. julkisivujen punertavat tiililaatat, lasivoittoiset sisäänkäyntikerrokset ja jalankulkijoita suojaavat katokset.

Koska purkulupahakemuksessa ei ole mitään suunnitelmaa tontin jatkokehittämisestä, on vaarana että purkamisen myötä syntyy Järvenpään arvokkaimpaan modernistiseen kaupunkitilaan useiksi vuosiksi ikävä kaupunkiympäristön laatua oleellisesti heikentävä tekijä.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo pitää valitettavana Järvenpään kaupungin piittaamatonta suhtautumista itse tuottamaansa rakennusperinnön ja kaupunkihistorian arvoon, ja pitää rakennuksen purkamista puutteellisilla selvityksillä ja olemattomilla tontin jatkokehityssuunnitelmilla lyhytnäköisenä ja kaupunkikuvallisesti hyvin haitallisena toimenpiteenä. Samalla purkutoimenpide ilman täydentäviä suunnitelmia on asemakaavan vastainen.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo esittää, että purkulupahakemusta täydennetään sellaisin selvityksin, jotka selvästi todentavat esitetyt korkeat korjauskustannukset ja toimenpiteiden suuren epäonnistumisriskin. Lisäksi rakennuksen purkuprosessi tulee kytkeä tontin jatkokehittelyyn, jotta vältetään pitkäkestoinen maisemahäiriö kaupungin keskeisellä paikalla.

Sari Saresto
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Juha Vuorinen
Tutkija

Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Faksi****Tilinumero****Y-tunnus**

PL 17401

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>